

EVROPSKA UNIJA

Odbor regij

LETNO POROČILO O SUBSIDIARNOSTI 2013

- Povzetek -

LETNO POROČILO O SUBSIDIARNOSTI 2013

- Povzetek -

Predsednik Evropske komisije Barroso je v govoru o stanju Unije v letu 2013 poudaril pomen pametne pravne ureditve in dejal, da mora Evropska unija "*velikim zadevam posvečati veliko časa, malim pa malo*", pri čemer je opozoril na pomen subsidiarnosti in izrazil stališče, da "*subsidiarnost ni tehnični koncept*". "*Je temeljno demokratično načelo. Vse tesnejše povezovanje državljanov Evrope zahteva, da se odločitve sprejemajo čim bolj odprto in čim bližje ljudem.*"¹

OR je zavezan k zagotavljanju in spodbujanju učinkovite uporabe načela subsidiarnosti in si prizadeva za to, da bi v EU postal referenčna točka za subsidiarnost. Za to si je prizadeval tudi v letu 2013 z izvajanjem ukrepov, ki so del njegovega delovnega programa za subsidiarnost in so tudi vključeni v to četrto letno poročilo o subsidiarnosti. OR je poleg tega leta 2013 pripravil sporazum² z Evropskim parlamentom, ki zajema tudi sodelovanje pri zagotavljanju spoštovanja načela subsidiarnosti.

OR je leta 2012 revidiral svojo strategijo za spremljanje subsidiarnosti s tem, da je okreпил upravljanje in oblikoval obsežen pristop k spremljanju. Leta 2013 so bili ti novi elementi prvič uporabljeni v praksi. Glavna novost na področju spremljanja subsidiarnosti za OR v letu 2013 je bilo sprejetje in izvajanje njegovega prvega delovnega programa za subsidiarnost³. Delovni program zajema pet pobud⁴, ki so bile v skladu z določenimi merili⁵ izbrane iz delovnega programa Evropske komisije z namenom, da jih OR spremlja s posebnim poudarkom na njihovi skladnosti z načelom subsidiarnosti.

1 http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-684_sl.htm.

2 Sporazum o sodelovanju med Evropskim parlamentom in Odborom regij, podpisan 5. februarja 2014.

3 CdR 2336/2012 fin, sprejet na seji predsedstva OR 30. januarja 2013.

4 1. pregled politike in zakonodaje na področju ravnanja z odpadki; 2. pristaniški sveženj (namesto prvotno izbrane pobude Modri pas); 3. mobilnost v mestih; 4. izdajanje elektronskih računov za javna naročila; in 5. ocenjevalni okvir za vprašanja v zvezi z okoljem, podnebjem in energijo za zagotovitev varnega pridobivanja nekonvencionalnih ogljikovodikov.

5 a) pobude morajo izkazovati jasen političen pomen za lokalne in regionalne oblasti;
b) pobude morajo soditi v področje pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti;
c) pobude morajo vsebovati potencialni vidik subsidiarnosti.

Spremljane pobude in subsidiarnost v mnenjih OR

- **Pregled politike in zakonodaje EU na področju ravnanja z odpadki:** o tej temi je potekalo posvetovanje s skupino strokovnjakov za subsidiarnost in skupino za spremljanje subsidiarnosti, saj so v večini držav članic lokalne in regionalne oblasti pristojne za izvajanje zakonodaje EU na področju z ravnanja z odpadki⁶. Med posvetovanjem so bili prepoznani pomembni elementi, povezani s subsidiarnostjo in sorazmernostjo, ki so bili vključeni v mnenje OR⁷.
- **Pristaniški sveženj**⁸: zaradi zaskrbljenosti, da predlog morda ne upošteva dovolj posebnih lokalnih in regionalnih razmer v Evropi, je sočasno z osemtedenskim obdobjem, v katerem je aktiven mehanizem za zgodnje opozarjanje, na spletni strani REGPEX potekalo posvetovanje z regionalnimi parlamenti in vladami o vprašanjih, povezanih s subsidiarnostjo in sorazmernostjo⁹. Sklepi so pokazali, da je predlog v skladu z načelom subsidiarnosti, vendar pa so bila ugotovljena nekatera vprašanja v zvezi s sorazmernostjo. Poleg tega sta OR in ESPON¹⁰ organizirala delavnico o oceni teritorialnega učinka. To je bilo prvič, da je OR pri oceni teritorialnega vpliva uporabil metodologijo hitrega pregleda.
- **Izdajanje elektronskih računov za javna naročila**¹¹: zaradi potencialnih učinkov pobude na stroške in upravne obremenitve na lokalni in regionalni ravni je sočasno z osemtedenskim obdobjem, v katerem je aktiven mehanizem za zgodnje opozarjanje, na spletni strani REGPEX potekalo posvetovanje z regionalnimi parlamenti in vladami o vprašanjih, povezanih s subsidiarnostjo in sorazmernostjo¹². Večina prispevkov je odražala mnenje, da je načelo subsidiarnosti upoštevano, kljub temu pa so bila izpostavljena nekatera vprašanja, zlasti v zvezi s sorazmernostjo. Zlasti je bilo poudarjeno, da predlog ni dovolj upošteval vidika lokalnih in regionalnih oblasti.
- **Mobilnost v mestih:** OR je sodeloval pri oceni učinka, ki jo je izvedla Evropska komisija, s soorganizacijo delavnice o oceni učinka z lokalnimi in regionalnimi oblastmi. Strokovnjaki so na delavnici med drugim ugotovili, da bi bila uvedba obveznih zahtev preuranjena, medtem ko bi bila uvedba skupnih kazalnikov uspešnosti in primerjalna analiza za mesta lahko zelo zanimivi. Ker je bila pobuda objavljena konec leta 2013, je bila prenesena v delovni program za subsidiarnost za leto 2014.

6 [OR - Poročilo o posvetovanju o ravnanju z odpadki.](#)

7 CdR 1617/2013.

8 CdR 3610/2013.

9 [OR - Pristaniški sveženj.](#)

10 Evropsko omrežje za spremljanje prostorskega razvoja in kohezije.

11 CdR 5277/2013.

12 [OR - Izdajanje elektronskih računov za javna naročila.](#)

- **Pridobivanje nekonvencionalnih ogljikovodikov:** ta pobuda je bila odložena in objavljena šele januarja 2014. Zato je bila prenesena v delovni program za subsidiarnost za leto 2014.

Poleg tega je bila zunaj okvira delovnega programa skupina strokovnjakov za subsidiarnost vabljen k posvetovanju o pripravi mnenja na lastno pobudo o *decentralizaciji v Evropski uniji ter vlogi lokalne in regionalne samouprave pri oblikovanju in izvajanju politik EU*¹³.

OR je tako z ugotovitvami z delavnic o pristaniškem svežnju in mobilnosti v mestih, ki sta bili usmerjeni v teritorialno razsežnost predlaganih pobud, prispeval k nekaterim ocenam učinka Evropske komisije. Poleg tega je mnenje o *oceni teritorialnega učinka*¹⁴, sprejeto leta 2013, utrlo pot za razvoj strategije ocene teritorialnega učinka, ki se bo začela izvajati leta 2014. OR s sodelovanjem pri ocenah teritorialnega učinka želi prispevati k medinstitucionalnim prizadevanjem za boljšo pripravo zakonodaje.

Analiza mnenj OR glede na subsidiarnost je v letu 2013 pokazala, da so bili le v dveh mnenjih izraženi pomisleki v zvezi z upoštevanjem načel subsidiarnosti in sorazmernosti v zakonodajnih pobudah EU. To sta bili mnenje o *spremembi direktive o presoji vplivov na okolje*¹⁵ in mnenje o *predlogu direktive za pomorsko prostorsko načrtovanje in celostno upravljanje obalnih območij*¹⁶. Poleg tega je OR v mnenju o *predlogu uredbe o izvajanju uradnega nadzora*¹⁷ in mnenju o *predlogu direktive o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov*¹⁸ izrazil pomisleke v zvezi z uporabo delegiranih aktov.

6. konferenca o subsidiarnosti

Glavni dogodek leta na temo subsidiarnosti, 6. konferenca o subsidiarnosti¹⁹, je v soorganizaciji OR in nemškega zveznega sveta potekala 18. decembra 2013. Na njej so se zbrali vidni predstavniki institucij EU, nacionalnih in regionalnih parlamentov ter akademskih krogov, ki so ocenjevali status in vpliv načela subsidiarnosti na oblikovanje zakonodaje EU po sprejetju Lizbonske pogodbe. Glavni sklepi tega šestega medinstitucionalnega foruma na več ravneh, ki poteka vsaki dve leti, so bili naslednji: načelo subsidiarnosti je merilo demokratične legitimnosti zakonodaje EU, ki zagotavlja, da se odločitve sprejemajo na najprimernejši ravni, in prispeva k temu, da se politike oblikujejo v dobro vseh državljanov EU; medinstitucionalno sodelovanje o spremljanju subsidiarnosti prinaša jasno dodano vrednost in bi ga bilo treba okrepiti, da se čim bolj učinkovito uporablja načelo subsidiarnosti;

13 CdR 2214/2012, [Posvetovanje s skupino strokovnjakov za subsidiarnost o decentralizaciji](#).

14 CdR 29/2013, [OR - Ocena teritorialnega učinka](#).

15 CdR 591/2013.

16 CdR 3766/2013.

17 CdR 5295/2013.

18 CdR 2062/2013.

19 [OR - 6. konferenca o subsidiarnosti](#).

in subsidiarnost je kot konstruktivni pojem pridobil na pomenu z vse širšo razpravo o mejah ukrepov EU in bi ga bilo treba umestiti v središče te razprave. OR se je zavezal h gojenju "kulture subsidiarnosti" z jasno povezavo z upravljanjem na več ravneh, saj je spremljanje subsidiarnosti učinkovito lahko le, če temelji na resničnem sodelovanju med vsemi pomembnimi ravnmi uprave.

Dodatne dejavnosti v zvezi s spremljanjem subsidiarnosti

OR je nadalje nadgradil REGPEX²⁰, ki je spletno orodje za regije z zakonodajnimi pooblastili, tako da sedaj vsebuje interaktivni zemljevid regij z zakonodajnimi pooblastili in podrobno predstavitev regionalnih parlamentov. Prav tako je na voljo standardni obrazec v angleščini za povzetek analiz o subsidiarnosti. Da bi ocenil izkušnje s sistemom zgodnjega opozarjanja in seznanjal s primeri najboljše prakse, je OR objavil študijo *Sistem zgodnjega opozarjanja v zvezi s subsidiarnostjo iz Lizbonske pogodbe – vloga regionalnih parlamentov z zakonodajnimi pooblastili in drugih podnacionalnih oblasti*²¹. Študija primerja in ocenjuje vključitev regionalnih parlamentov z zakonodajnimi pooblastili in drugih regionalnih skupščin ter ustreznih akterjev v sistem zgodnjega opozarjanja po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe ter opisuje instrumente za sodelovanje in opredeljuje najboljšo prakso.

Sklepi

Spremljanje subsidiarnosti v OR v letu 2013 se je nadalje okrepilo z izvajanjem revidirane strategije o spremljanju subsidiarnosti. OR je z dobro delujočimi orodji nadzora ponovno potrdil celosten pristop, v skladu s katerim nadzor subsidiarnosti obravnava kot odgovornost v celotnem ciklu priprave politik s ciljem čimprejšnjega ukrepanja. OR je s svojim prvim delovnim programom o subsidiarnosti prevzel nalogo spremljanja pobud EU v predzakonodajni fazi. Politično upravljanje, ki ga zagotavljajo usmerjevalna skupina za subsidiarnost in instrumenti za spremljanje, ki so na voljo, kot so mreža za nadzor subsidiarnosti, skupina strokovnjakov za subsidiarnost in REGPEX, omogočajo OR, da uspešno izvaja to nalogo in preučuje nadaljnje možnosti za spremljanje subsidiarnosti. OR bo zato proučil druga povezana vprašanja na tem področju (kot je ocena teritorialnega učinka), kar bo v korist lokalnih in regionalnih oblasti in posledično vseh državljanov. Cilj naslednjega delovnega programa za subsidiarnost bo okrepiti uveljavljene vzorce sodelovanja znotraj OR in z zunanjimi partnerji, kot so institucije EU, nacionalni parlamenti, lokalne in regionalne oblasti ali združenja.

Pri subsidiarnosti ne gre zgolj za sprejemanje več ali manj zakonodaje na ravni EU, temveč za sprejemanje zakonodaje na pravi ravni, čim bližje državljanom, in samoumevno je, da moramo zapolniti vrzel, ki je nastala med EU in njenimi državljani. OR si prizadeva prispevati k ustvarjanju kulture subsidiarnosti in si bo za to prizadeval tudi v prihodnje s krepitvijo spremljanja subsidiarnosti, nadaljnjim razvojem svojih orodij spremljanja in krepitvijo medinstitucionalnega sodelovanja.

20 [OR - REGPEX](#).

21 Študija *Sistem zgodnjega opozarjanja v zvezi s subsidiarnostjo iz Lizbonske pogodbe – vloga regionalnih parlamentov z zakonodajnimi pooblastili in drugih podnacionalnih oblasti*.